

Overheerlijk Overblijven op basisscholen – Beschrijving voor Interventiedatabase en Evaluatie van ervaringen op scholen

Aanleiding onderzoek

Overheerlijk Overblijven heeft als doel dat basisschoolleerlingen een gezonde lunch eten en weten wat een gezonde lunch is als onderdeel van een gezonde leefstijl. Na de start als burgerinitiatief werd Overheerlijk Overblijven onderdeel van het programma Gezonde School van GGD Gelderland-Zuid (GGD GZ). In de aanpak komen scholen met GGD-begeleiding tot een bij de school passend actieplan met activiteiten zoals een lunchtrommelbespreking, een thema maand/week of een overblijfrestaurant.

Bij GGD GZ leefde de wens tot: 1) meer inzicht in de sterke en verbeterpunten van Overheerlijk Overblijven, in het bijzonder het versterken van draagvlak 2) een onderbouwde beschrijving van Overheerlijk Overblijven voor de Interventiedatabase ten behoeve van uitwisseling met het werkveld en 3) inpasbare tools voor effectmeting van Overheerlijk Overblijven.

Betrokkenen bij dit onderzoek

- Bernadette Janssen en Marijn Haan (Afdeling gezond leven, GGD GZ)
- Saskia Swinkels (MSc student Gezondheid en Maatschappij)
- Gerda Wink (Academische werkplaats AMPHI)
- Emilie Ruiter en Gerdine Fransen (AMPHI en GGD GZ)

Wat is er gedaan

Er is gebruik gemaakt van mixed methods. Er zijn digitale vragenlijsten afgenomen op basis van het Meetinstrument voor determinanten van innovaties (MIDI, Fleuren *et al.* 2012) bij negen (N=12) betrokken sleutelfiguren op scholen. Dit instrument bevat vragen op basis van 29 determinanten die van belang zijn voor een geslaagde implementatie. Hieraan zijn vragen toegevoegd naar sterke en verbeterpunten van Overheerlijk Overblijven.

Voor de beschrijving van Overheerlijk Overblijven is gebruik gemaakt van het werkblad 'goed onderbouwd' (CGL) en hierin hebben de eerste vier genoemde betrokkenen samengewerkt. Er zijn semigestructureerde interviews gehouden met drie ontwikkelaars van Overheerlijk Overblijven. Daarnaast is er literatuurstudie gedaan: naar het concept draagvlak, naar mogelijke effectmeting tools en ten behoeve van een onderbouwde beschrijving van Overheerlijk Overblijven. Ook is geobserveerd bij activiteiten gericht op gezond overblijven op basisscholen.

Wat zijn de belangrijkste resultaten

- Een beschrijving 'goed onderbouwd' van Overheerlijk Overblijven voor de interventie database (CGL).
- Reflectie op en beschrijving van doelen van Overheerlijk Overblijven (op niveau van leerlingen, schoolomgeving en ouders) met een opzet om effecten op deze doelen zichtbaar te maken en twee concrete werkbladen hiervoor.

- Uit de resultaten van de MIDI vragenlijsten bleek dat de aansluiting van Overheerlijk Overblijven op basisschoolkinderen als sterk punt wordt gezien door de betrokken sleutelfiguren op scholen. Daarnaast vinden deze sleutelfiguren de werkwijze van Overheerlijk Overblijven goed passen bij de werkwijze op hun school. De zichtbaarheid van de uitkomsten en de uitkomstverwachting van Overheerlijk Overblijven werden ook als sterk beoordeeld. Door meerdere respondenten wordt de begeleiding van de GGD aangegeven als sterk punt van Overheerlijk Overblijven. Mogelijke verbeterpunten die naar voren kwamen waren de financiële middelen die de sleutelfiguren niet toereikend vonden en de beschikbaarheid van materialen voor Overheerlijk Overblijven. Daarnaast bleek dat 'het zorgen voor een gezonde lunch' niet door alle sleutelfiguren wordt gezien als de taak van de school. Wel voelen zij zich verantwoordelijk voor het informeren van ouders en leerlingen over wat een gezonde lunch is en ouders erop te wijzen hun kinderen een gezonde lunch mee te geven.

Wat zijn de implicaties voor de praktijk

Op het gebied van draagvlakontwikkeling kan het ontwikkelde werkblad *'eten dat je voedt, waar je van groeit' of 'feest eten'* gebruikt worden om binnen het schoolteam de discussie te initiëren over de interpretatie van een gezonde lunch. Dit voor een gedeelde visie als basis voor de samenwerking. De ontwikkeling van een Overheerlijk Overblijven actieplan van sleutelfiguren op scholen in gesprek met GGD-begeleiding draagt bij aan draagvlak voor dit actieplan. Daarnaast is kennis een belangrijke variabele van draagvlak. Het informeren van ouders met behulp van een folder of ouderbrief kan de betrokkenheid van ouders vergroten.

Wat zijn de implicaties voor beleid

Door meerdere respondenten wordt de begeleiding van de GGD aangegeven als sterk punt van Overheerlijk Overblijven. De meerderheid van de respondenten beoordeelde de beschikbare financiële middelen als onvoldoende. Dit lijkt dan ook een struikelblok te zijn voor de start of continuïteit van Overheerlijk Overblijven. Daarnaast gaven zij aan behoefte te hebben aan een leidinggevende op de vloer bij het uitvoeren van het overblijfrestaurant om vrijwilligers aan te sturen.

Voor opname van de beschrijving van de interventie in de database van CGL is het nodig dat hierbij een handleiding van de Overheerlijk Overblijven aanpak wordt geschreven. Het hierin integreren en verder uitwerken van de opzet en werkbladen voor het zichtbaar maken van effecten, kan het meten van effecten als onderdeel van Overheerlijk Overblijven borgen.

Conclusies

Sleutelfiguren op scholen waarderen Overheerlijk Overblijven over het algemeen als goed. Een van de best beoordeelde punten is de aansluiting van de aanpak bij leerlingen, waardoor de tevredenheid en medewerking van leerlingen in het project erg goed is. Daarnaast vinden deze sleutelfiguren de werkwijze van Overheerlijk Overblijven goed passen bij de werkwijze op hun school. Door meerdere respondenten wordt de begeleiding van de GGD aangegeven als sterk punt van Overheerlijk Overblijven. Mogelijke verbeterpunten zijn het onderzoeken van mogelijkheden voor financiële middelen voor scholen en de beschikbaarheid van materialen voor Overheerlijk Overblijven. Kennis is een belangrijke variabele van draagvlak. Het informeren van ouders met behulp van een folder of ouderbrief kan de betrokkenheid van ouders vergroten.

Link naar onderzoeksrapport:

Klik [hier](#) om het volledige rapport te lezen.